

BÜLTEN
YABANCI ŞİRKET KURULUŞU VE VERGİLENDİRİLMESİ
(TÜRKİYE'DE YABANCI YATIRIM PROSEDÜRLERİ VE VERGİSEL POZİSYONU)

Sayı: 2008/008

Tarih: 08 / 04 / 2008

A- İŞLEMLER

1- TÜRKİYE'DE, YABANCILAR TARAFINDAN ŞİRKET KURULMASI

Kuruluş İşlemlerinde Gerekli Olan Belgeler

Yabancı Uyruklu Ortağı Olan Limited Şirket Kuruluşunda İstenilen Belgeler

1. Dilekçe (yetkili tarafından veya vekaleten imzalanmalı, vekaletin aslı veya onaylı sureti eklenmelidir)
2. Kuruluş bildirim formu (ilgili yerler doldurularak yetkili tarafından imzalanmalıdır 5 nüsha)
3. Noter tasdikli ana sözleşme (3 nüsha)
4. Kurucular ve müdürlerin fotoğraflı nüfus sureti (noter veya muhtar onaylı - 2 nüsha)
5. Tercüme edilmiş pasaport sureti (noter onaylı – 2 nüsha)
6. Müdürlerin şirket unvanı altında imza beyannamesi (2 nüsha)
7. Tahsil edildi kaşeli ve imzalı banka dekontları (sermayenin onbinde dördünün rekabet kurumunun Ziraat Bankası Bilkent Plaza Şubesinde bulunan 5383761-5016 nolu hesaba yatırıldığını gösteren banka dekontu veya bankadan onaylı EFT makbuzu)
8. Oda kayıt beyannamesi (yetkililer tarafından imzalanmalı ortakların resimleri bulunmalıdır)
9. Taahhütname (yetkililer tarafından imzalanmış olmalı.)
10. İşyeri Bildirgesi

Yabancı uyruklu ortak gerçek kişi ise tercüme edilmiş noter onaylı pasaport sureti, yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşı için çalışma veya ikamet izni, yabancı ortak tüzel kişi ise; tercüme edilmiş apostil veya konsolosluk onaylı faaliyet belgesi aslı ve noter onaylı tercümesi, tercüme edilmiş apostil veya konsolosluk onaylı sicil özeti, kuruluş işlemlerini yürütecek kişiye verilen tercüme edilmiş apostil veya konsolosluk onaylı vekaletname (vekaletnamede ortak olunacak şirkete iştirak ve bu şirkette kendilerini temsile yetkili kişi belirtilecektir.)

1. Kurulacak şirkete yabancı ortaklarca yabancı ülkelerde kurulu bulunan şirketlerin menkul kıymetlerinin sermaye olarak konulması halinde; menşe ülke mevzuatına göre değer tespitine yetkili makamların veya menşe ülke mahkemelerince tespit edilecek bilirkişilerin yada uluslar arası değerlendirme kuruluşlarınca düzenlenecek, Türk Konsoloslüğundan veya Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı Çerçevesinde hazırlanan "Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi" hükümlerine göre tasdik edilmiş belgenin aslı ve Türkçe tercümesi
2. Türkiye'de ikamet eden yabancı uyruklu kişi için ikamet izni ibraz edilmelidir.
3. Ortak yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşı ise; çalışma veya ikamet izni eklenmelidir.

Bakanlık İznine Tabi Olmayan Yabancı Ortaklı Anonim Şirketin Kuruluşu Sırasında İstenilen Belgeler

1. Dilekçe (yetkili tarafından veya vekaleten imzalanmalı, vekaletin aslı veya onaylı sureti eklenmelidir)
2. Kuruluş bildirim formu (ilgili yerler doldurularak yetkili tarafından imzalanmalıdır - 5 nüsha)

3. Noter tasdikli ana sözleşme (3 nüsha)
4. Kurucuların ve yetkililerin fotoğraflı nüfus sureti (noter veya muhtar onaylı-2 nüsha)
Yabancı ortak gerçek kişi ise tercüme edilmiş noter onaylı pasaport sureti (2 nüsha), yurt dışında ikamet eden Türk Vatandaşı için çalışma veya ikamet izni yabancı ortak tüzel kişi ise; tercüme edilmiş apostil veya konsolosluk onaylı faaliyet belgesi aslı ve noter onaylı tercümesi, tercüme edilmiş apostil veya Konsolosluk onaylı sicil özeti; kuruluş işlemlerini yürütecek kişiye verilecek apostil veya konsolosluk onaylı tercüme edilmiş vekaletname (vekaletnamede ortak olunacak şirkete iştirak ve bu şirkette kendilerini temsile yetkili kişi belirtilmelidir)
5. Yetkililerinin şirket unvanı altında imza beyannamesi (2 nüsha)
6. Tahsil edildi kaşeli ve imzalı banka dekontları (sermayenin onbinde dördünün rekabet kurumunun Ziraat Bankası Bilkent Plaza Şubesinde bulunan 5383761-5016 nolu hesaba yatırıldığını gösteren banka dekontu veya bankadan onaylı EFT makbuzu)
7. Oda kayıt beyannamesi (daktilo ile doldurulmalı, ortakların resimleri bulunmalıdır)
8. Taahhütname (yetkili tarafından imzalanmış olmalı)
9. İşyeri Bildirgesi
 - Kurulacak şirkete yabancı ortaklarca yabancı ülkelerde kurulu bulunan şirketlerin menkul kıymetlerinin sermaye olarak konulması halinde menşe ülke mevzuatına göre değer tespitine yetkili makamların veya menşe ülke mahkemelerince tespit edilecek bilirkişilerin yada uluslar arası değerlendirme kuruluşlarınca düzenlenecek, Türk Konsoloslüğundan veya Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı Çerçevesinde hazırlanan “Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi” hükümlerine göre tasdik edilmiş belgenin aslı ve Türkçe tercümesi
 - Türkiye’de ikamet eden yabancı uyruklu kişi için ikamet izni ibraz edilmelidir.(onaylı)
 - Ortak yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşı ise; çalışma veya ikamet izni eklenmelidir.(onaylı)

Bakanlık İznine Tabi Yabancı Ortaklı Anonim Şirketin Kuruluşu Sırasında İstenilen Belgeler

Özel finans kurumları, bankalar, holdingler, sigorta şirketleri, finansal kiralama şirketleri, factoring şirketleri, döviz büfesi işleten şirketler, SPK 'ya tabi olan şirketler, umumi mağazacılıkla uğraşanlar, serbest bölge kurucusu ve işleticisi şirketlerin kuruluş ve ana sözleşme değişikliği bakanlık iznine tabidir.

1. Dilekçe (yetkili tarafından veya vekaleten imzalanmalı, vekaletin aslı veya onaylı sureti eklenmelidir)
2. Kuruluş bildirim formu (ilgili yerler doldurulup yetkili tarafından imzalanmalıdır - 5 nüsha)
3. Noter tasdikli Ana Sözleşme (3 nüsha)
4. Kurucu ve yetkililerin fotoğraflı nüfus sureti(noter veya muhtar onaylı-2 nüsha)
Yabancı ortak gerçek kişi ise tercüme edilmiş noter onaylı pasaport sureti (2 nüsha), yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşı ortak için çalışma ve ikamet izni yabancı ortak tüzel kişi ise; tercüme edilmiş apostil veya konsolosluk onaylı faaliyet belgesi aslı ve noter onaylı tercümesi, tercüme edilmiş apostil veya konsolosluk onaylı sicil özeti; kuruluş işlemlerini yürütecek kişiye verilen apostil veya konsolosluk onaylı tercüme edilmiş vekaletname (vekaletnamede ortak olunacak şirkete iştirak ve bu şirkette kendilerini temsile yetkili kişi belirtilmelidir)
5. Yetkililerin unvan altında imza beyannamesi (2 adet)
6. Bakanlık izin yazısı
7. Tahsil edildi kaşeli ve imzalı banka dekontları (sermayenin onbinde dördünün rekabet kurumunun Ziraat Bankası Bilkent Plaza Şubesinde bulunan 5383761-5016 nolu hesaba yatırıldığını gösteren banka dekontu veya bankadan onaylı EFT makbuzu)
8. Oda kayıt beyannamesi (daktilo ile doldurulmalı, ortakların resimleri bulunmalıdır)

9. Taahhütname (yetkili tarafından imzalanmış olmalı)
4. Türkiye’de ikamet eden yabancı uyruklu kişi için ikamet izni ibraz edilmelidir.(onaylı)
5. Ortak yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşı ise; çalışma veya ikamet izni eklenmelidir.(onaylı)

Hisse Devri Yolu İle Yabancı Uyruklu Gerçek Veya Tüzel Kişinin Şirkete Ortak Olması Durumunda İstenilen Belgeler

1. Dilekçe (yetkili tarafından veya vekaleten imzalanmalı, vekaletin aslı veya onaylı sureti eklenmelidir)
 2. Limited şirkette noter onaylı ortaklar kurulu kararı (kararda ortakların adres ve uyruğu belirtilmelidir - 2 nüsha) kolektif ve komandit şirkette ana sözleşmenin ilgili maddelerinde değişikliğe ilişkin imzaları noter onaylı tadil tasarısı (2 nüsha)
 3. Noterde düzenlenen hisse devir sözleşmesi (1 nüsha)
 4. Yabancı ortak gerçek kişi ise tercüme edilmiş noter onaylı pasaport sureti (2 nüsha), yurt dışında ikamet eden T.C uyruklu ortak için çalışma ve ikamet izni yabancı ortak tüzel kişi ise; tercüme edilmiş apostil veya konsolosluk onaylı faaliyet belgesi aslı ve noter onaylı tercümesi, tercüme edilmiş apostil veya konsolosluk onaylı sicil özeti, hisse devir işlemlerini yürütecek kişiye ortaklarca verilecek tercüme edilmiş apostil veya konsolosluk onaylı vekaletname. (Ortak olunacak şirkete iştirak ve bu şirkete kendilerine temsile yetkili kişi vekaletname de belirtilmelidir)
 5. Yeni ortağın fotoğraflı nüfus sureti (noter veya muhtar onaylı 1 nüsha)
- Türkiye’de ikamet eden yabancı uyruklu kişi için ikamet izni ibraz edilmelidir.(onaylı)
 - Ortak yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşı ise; çalışma veya ikamet izni eklenmelidir.(onaylı)
 - Hisse devir kararlarında sermayenin kısmen veya tamamen ödendiğinin beyan edilmesi zorunlu değildir; ancak kararda belirtilmesi durumunda sermayenin ödendiğinin ve öz varlık içinde sermayenin korunduğunun tespit edildiği SMMM/YMM raporunun ve müşavire ait faaliyet belgesinin ibrazı gerekmektedir.

YABANCI ŞİRKETLERİN HAZİNEYE YAPMALARI GEREKEN BİLGİLENDİRMELER

Ticaret Sicili Tarafından Yapılacak Bildirimler

4875 Sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu Yönetmeliği'nin 4'ncü maddesine göre, ilgili Ticaret Sicil Memurlukları,

- Kanun kapsamındaki şirket ve şubelerin kuruluş aşamasında ilgililerce doldurulacak "Şirket ve Şube Kuruluş Bildirim Formu ve Dilekçesi"nin bir nüshasını,
- Bu şirketlerin tescil ve ilana tabi her türlü ana sözleşme değişikliklerinin bir nüshasını,
- Bu şirketlerce ilgili Ticaret Sicil Memurluğuna iletilen "Ortaklar Listesi" veya "Hazirun Cetveli"nin bir nüshasını,

Müşteşarlığa gönderirler.

Bizzat Şirket Tarafından Yapılacak Bildirimler

4875 Sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu Yönetmeliği'nin 5'nci maddesine göre, Kanun kapsamındaki şirket (ve şubeler);

- Sermayelerine ve faaliyetlerine ilişkin bilgileri Yönetmelik ekinde (EK-1) yer alan "Doğrudan Yabancı Yatırımlar İçin Faaliyet Bilgi Formu" çerçevesinde yıllık bazda ve her yıl en geç Mayıs ayı sonuna kadar,
- Sermaye hesabına yapılan ödemelere ilişkin bilgileri Yönetmelik ekinde (EK-2) yer alan "Doğrudan Yabancı Yatırımlar İçin Sermaye Bilgi Formu" çerçevesinde, ödemeyi takip eden 1 ay içinde,
- Mevcut yerli veya yabancı ortakların kendi aralarındaki veya şirket dışındaki herhangi bir yerli veya yabancı yatırımcıya yaptıkları hisse devirlerine ilişkin bilgileri Yönetmelik ekinde (EK-3) yer alan "Doğrudan Yabancı Yatırımlar İçin Hisse Devri Bilgi Formu" çerçevesinde ve hisse devrinin gerçekleşmesini müteakip en geç 1 ay içinde,

Genel Müdürlüğe bildirirler.

- Tamamen yerli sermayeli şirketler;
- Şirkete yabancı bir yatırımcının iştirak etmesi veya
- Şirketin yaptığı sermaye artışına şirket dışındaki bir yabancı yatırımcının iştirak etmesi suretiyle hisse devrinin gerçekleşmesi halinde,

Hisse devirlerine ilişkin bilgileri Yönetmelik ekinde (EK-3) yer alan "Doğrudan Yabancı Yatırımlar İçin Hisse Devri Bilgi Formu" çerçevesinde ve hisse devrinin gerçekleşmesini müteakip en geç 1 ay içinde Genel Müdürlüğe bildirirler.

Yabancı Personel İstihdamında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde şahıs ya da sermaye şirketi olarak ya da Borçlar Kanunu hükümlerine göre adi şirket kurmak mümkündür. Bu şirket özellikli olmayan doğrudan yabancı yatırımlar statüsünde hizmet verebilir.

Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği'nin 4'ncü maddesine göre, yabancı personelin çalışma başvuruları, yurt dışında Türkiye Cumhuriyeti temsilciliklerine, yurt içinde doğrudan Bakanlığa yapılabilir.

5'nci maddeye göre, tüm başvuruların yazılı olarak Yönetmelikte belirlenen mercie dilekçe ile yapılması, Yönetmelik eki form ve belgelerin formun açıklama bölümünde belirtilen şekilde doldurulması ve yine form ekinde belirlenen tüm belgelerin başvuru dilekçesine eklenmesi gerekmektedir.

Bakanlık tarafından, bu Yönetmelikte istenilen belgeler dışında istenilecek belgeler, ulusal mevzuat ve değişen sosyo-ekonomik konjonktüre göre belirlenir.

Çalışma izinleri, Bakanlıkça yazılı olarak verilir. Çalışma izni verilen veya izni uzatılan yabancı mesleki hizmet sunucusuna verilecek ikamet izninde, ilgili meslek odasına geçici üyelik koşulu aranır.

6'ncı maddeye göre, yabancılar, yurt dışından çalışma izni için başvurularını, uyuğunda buldukları veya daimi ikamet ettikleri ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti temsilciliklerine yaparlar. Temsilcilikler, çalışma izin talebine ilişkin olabilecek değerlendirmeleri ile birlikte bu başvuruları doğrudan Bakanlığa iletirler.

28'nci maddeye göre, Türkiye'ye çalışmak üzere gelen bir yabancı'nın eş ve bakmakla yükümlü olduğu çocuklarına da; yabancı'nın kendisi ile birlikte en az beş yıl kanuni ve kesintisiz ikamet etmiş olmaları

koşulu ile Kanun ve Yönetmelik hükümlerine göre süreli çalışma izni verilebilir. 29'ncü madde uyarınca, az beş yıllık kanuni ve kesintisiz ikamet koşulunun yerine getirildiği emniyet makamlarından alınacak belge ile kanıtlanır. Bu belge diğer belgelerle birlikte Bakanlığa süreli çalışma izni başvurusu sırasında iletilir.

Belli aşamadan sonra süresiz çalışma izni hakkına ulaşılır. 32'nci maddeye göre, yabancının en az sekiz yıl kanuni ve kesintisiz ikamet etmiş olması koşulunun yerine getirildiği emniyet makamlarından alınacak belge ile kanıtlanır. Bu belge diğer belgelerle birlikte Bakanlığa süresiz çalışma izni başvurusu sırasında iletilir.

Yabancı çalışanın bağımsız çalışma izni alması da söz konusu olabilir. 36'nci maddeye göre, bağımsız çalışma izni; yabancıların, Türkiye'de en az beş yıl kanuni ve kesintisiz olarak ikamet etmiş olmaları, çalışmalarının, ekonomik kalkınma açısından katma değer yaratması ve istihdam üzerinde olumlu etki yapacak olması koşuluyla verilebilir.

37'nci maddeye göre, 7 nci maddesinde öngörülen, yabancının en az beş yıl kanuni ve kesintisiz ikamet etmiş olması koşulunun yerine getirildiği emniyet makamlarından alınacak belge ile kanıtlanır. Bu belge diğer belgelerle birlikte Bakanlığa bağımsız çalışma izni başvurusu sırasında iletilir.

40'nci maddeye göre, bağımsız çalışma izninin değerlendirilmesinde dikkate alınmak üzere; yabancının faaliyetinin, ulusal ekonomiye sağlayacağı katkı ve yabancının icra edeceği faaliyet için yeterli miktarda gelire sahip olduğunu kanıtlayan belgeler, diğer belgelerle birlikte Bakanlığa iletilmesi istenebilir.

41'nci maddeye göre, bağımsız çalışma izni verilmesi uygun bulunan yabancıya, bağımsız çalışabileceğine ilişkin "Bağımsız Çalışma İzni Müracaat Belgesi" verilir.

Bazı yabancı çalışanların çalışma izni almalarına gerek bulunmamaktadır. Bunlar;

- Türkiye'nin taraf olduğu ikili ya da çok taraflı sözleşmelerle çalışma izninden muaf tutulanlar,
- Daimi ikametgahları yurt dışında olup bilimsel, kültürel ve sanatsal faaliyetler amacıyla bir aydan az, sportif faaliyetler amacıyla dört aydan az süre için geçici olarak Türkiye'ye gelen yabancılar,
- Sosyo-kültürel ve teknolojik alanlar ile eğitim konularında bir ayı aşmayan bir sürede Türkiye'ye önemli hizmet ve katkı sağlayabilecekleri ilgili mercilerce bildirilenler,

Muafiyet süreleri uzatılamaz. Ayrıca, son iki sıradakiler muafiyet hükümlerinden aynı yıl içinde sadece bir kez yararlanır.

Bu maddede sayılan yabancılar, geliş amaçlarını, ne kadar süre ile ve nerede kalacaklarına ilişkin bilgileri, buldukları yerin emniyet makamlarına bildirirler. Bu bildirimlerde şahsi başvuru zorunluluğu yoktur.

2- YABANCI ŞİRKETİN TÜRKİYE'DE ŞUBE AÇMASI

Yabancı Uyruklu Bir Şirketin Türkiye'de Şubesinin Tescili İçin Gerekli Belgeler

30 Kasım 1330 tarihli Ecnebi Anonim ve Sermayesi Eshama Münkasım Şirketler Kanununa göre yabancı uyruklu bir şirketin Türkiye İstanbul şubesinin kuruluşu için Sanayi ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel müdürlüğünden izin alınması gerekmektedir.

- Dilekçe (yetkili tarafından veya vekaleten imzalanmalı, vekaletin aslı veya onaylı sureti eklenmelidir)

- Türkiye vekili için düzenlenen noter onaylı 2 nüsha vekaletname sureti.
- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı izin yazısı.
- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı onaylı 1 nüsha müzeyyel beyanname ve 2 nüsha ilanı.
- Şube yetkilisi TC uyruklu ise fotoğraflı nüfus cüzdanı sureti yabancı uyruklu ise tercüme edilmiş noter onaylı pasaport sureti.
- Şube temsilcisinin şube unvanı ile düzenlenen imza beyannamesi
- Taahhütname (yetkili tarafından imzalanmış olmalı)
- Oda kayıt beyannamesi (Daktilo ile doldurulmalı, şube temsilcilerinin resimleri bulunmalıdır)

Hazine Müsteşarlığına Yapılacak Bildirim:

Yukarıda Açıkladığımız Üzere, DYYKY'nin 5'nci Maddesine Göre, Yabancı Şubelerin Hazineye Yapacakları Bildirim Şirketlerin Bildirimlerinde Olduğu gibi;

- Sermayelerine ve faaliyetlerine ilişkin bilgileri Yönetmelik ekinde (EK-1) yer alan "Doğrudan Yabancı Yatırımlar İçin Faaliyet Bilgi Formu" çerçevesinde yıllık bazda ve her yıl en geç Mayıs ayı sonuna kadar,
- Sermaye hesabına yapılan ödemelere ilişkin bilgileri Yönetmelik ekinde (EK-2) yer alan "Doğrudan Yabancı Yatırımlar İçin Sermaye Bilgi Formu" çerçevesinde, ödemeyi takip eden 1 ay içinde,
- Mevcut yerli veya yabancı ortakların kendi aralarındaki veya şirket dışındaki herhangi bir yerli veya yabancı yatırımcıya yaptıkları hisse devirlerine ilişkin bilgileri Yönetmelik ekinde (EK-3) yer alan "Doğrudan Yabancı Yatırımlar İçin Hisse Devri Bilgi Formu" çerçevesinde ve hisse devrinin gerçekleşmesini müteakip en geç 1 ay içinde,

Genel Müdürlüğe bildirirler.

3- TÜRKİYE'DE İRTİBAT BÜROSU AÇMAK

4875 Sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu Yönetmeliğinin(4875 Sayılı DYYKY) 6'ncı maddesine göre, Türkiye'de ticari faaliyette bulunmamak kaydıyla irtibat bürosu açılmasına ve verilen sürelerin uzatılmasına Hazine Müsteşarlığı yetkilidir.

Yabancı şirketlerin para ve sermaye piyasaları, sigortacılık gibi özel mevzuatı bulunan alanlarda faaliyette bulunmak amacıyla irtibat bürosu açma talepleri. İlgili özel mevzuat çerçevesinde yetkili kılınan kurum ve kuruluşlarca değerlendirilir.

Kuruluş başvurma tarihinden itibaren 5 iş günü içinde sonuçlandırılmaktadır.

İrtibat Bürolarının Müracaatında Aranacak Belgeler

4875 Sayılı DYYKY'in 7'nci maddesine göre;

- Ana şirkete ait ve ilgili Türk Konsoloslüğunca veya Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması sözleşmesi hükümlerine göre tasdik edilmiş Faaliyet Belgesi aslı

- Ana şirket hakkında hazırlanmış Faaliyet Raporu veya bilanço ve gelir tablosu
- İrtibat bürosunun faaliyetlerini yürütmekle görevli olarak atanacak kişiye verilecek yetki belgesi aslı
- İrtibat bürosunun kuruluş işlemlerinin başka bir kimse aracılığı ile yürütülmesi durumunda vekaletname aslı

İrtibat Bürolarının İşleyişi Esnasında Hazine Müsteşarlığına Yapılması Gereken Bildirimler

Yönetmeliğin 8'nci maddesine göre, irtibat bürolarının işleyişinde aşağıdaki esaslar geçerlidir:

- Kuruluş izni alan irtibat büroları, vergi dairesine kayıt belgesinin bir örneğini en geç 1 ay içinde Genel Müdürlüğe gönderirler. Bürolar, adres değişikliği durumunda yeni adreslerini en geç 1 ay içinde Genel Müdürlüğe bildirirler.
- İrtibat bürolarınca, her yıl en geç Mayıs ayı sonuna kadar, büronun geçmiş yıl faaliyetleri hakkında, Yönetmelik ekinde (EK-4) yer alan "İrtibat Bürolarının Faaliyetlerine İlişkin Bilgi Formu" doldurularak Müsteşarlığa gönderilir. Bu müracaatlara, büronun geçmiş yıl harcamalarının yurt dışından gönderilen dövizlerle karşılandığına ilişkin belgeler eklenir.
- İrtibat bürolarına azami 3 yıllık süre ile faaliyet izni verilir. İrtibat bürolarının süre uzatımlarında, geçmiş yıl faaliyetleri ile geleceğe yönelik plan ve hedefleri dikkate alınarak, her defasında azami 3 yıl olmak üzere süre uzatımı verilebilir.
- İrtibat bürolarının faaliyetlerini sona erdirmesi durumunda kapatma işlemi için, ilgili vergi dairesinden alınacak iş bırakma-yoklama fişi Genel Müdürlüğe gönderilir. Bürolar, kapanış ve tasfiye sonucunda oluşan bakiye haricinde, transfer talebinde bulunamazlar.
- Müsteşarlık, mevzuata aykırı davrandığı tespit olunan irtibat bürolarının kuruluş izinlerini iptal edebilir ve iptal kararını ilgili mercilere bildirir.

Doğrudan Yabancı Yatırımlarda Yabancı Uyruklu Personel İstihdamı Hakkında Yönetmelik'in 5-14'ncü maddelerine göre, irtibat Bürolarında İstihdam Edilecek Yabancı Personel İle İlgili Şu Hususlara Dikkat Edilmesi Gerekmiştir

İrtibat bürolarında istihdam edilecek kilit yabancı personel aşağıdaki koşullarda çalıştırılabilecektir.

Kilit personel olarak adlandırılabilmesi için; aşağıda listelenen, alanlarından en az bir tanesinde görev alan veya bu konularda yetki sahibi; şirket ortağı, yönetim kurulu başkanı, yönetim kurulu üyesi, genel müdür, genel müdür yardımcısı, şirket müdürü, şirket müdür yardımcısı ve benzeri mevkilerde görev yapan kişilerden birisi olmak gerekmektedir:

- Şirketin üst yönetiminde ya da yürütme pozisyonunda çalışmak,
- Şirketin tamamını veya bir bölümünü yönetmek,
- Şirketin denetçilerinin, idari veya teknik personelinin işlerini denetlemek veya kontrol etmek,
- Şirkete yeni personel almak ya da mevcut personelin işine son vermek veya bu konularda teklif yapmak,

Ayrıca aşağıdaki personel kilit personel konumundadır:

- Şirketin hizmetleri, araştırma cihazları, teknikleri ya da yönetimi için temel sayılan bilgiye sahip kişi,
- İrtibat bürolarında, yurt dışındaki ana şirket tarafından adına yetki belgesi düzenlenen en fazla bir kişi.

Yabancı personelin çalıştırılabilmesi için yurt dışından ve yurt içinden başvurulması mümkündür.

Yurt içinden yapılacak başvurularda sadece en az altı ay süreli ikamet tezkeresi almış ve bu süresi sona ermemiş olan yabancılar veya bunların işverenleri, başvurularını doğrudan Bakanlığa yapabilirler.

Türkiye’de öğrenim amacıyla verilen ikamet izinleri hariç, herhangi bir sebebe istinaden en az altı ay süreli ikamet izni almış olup da bu izin süresi içerisinde çalışma izni verilmiş yabancılardan, Türkiye’nin dış temsilcilikleri kanalı ile çalışma vizesi alması koşulu aranmaz. Ancak, insan ticaretine konu olan veya olabilecek alanlarda çalışacak yabancılar için altı ay süreyle ikamet etmiş olması konusu dikkate alınmayarak, her defasında dış temsilciliklerimizden çalışma vizesi almaları koşulu aranır.

Turistik vize ya da çalışma amacı dışındaki vizelerle veya iki ülke arasındaki vize muafiyeti programı ve diğer vize kolaylıklarından yararlanarak Türkiye’ye gelmiş olan ve ikamet tezkeresi olmayan yabancıların, çalışma izni için yurt içinden başvuruları alınmaz.

Yurt dışından yapılan başvurular, uyuğunda buldukları veya daimi ikamet ettikleri ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti temsilciliklerine yapılır. Temsilcilikler, çalışma izin talebine ilişkin olabilecek değerlendirmeleri ile birlikte bu başvuruları doğrudan Bakanlığa iletirler. Türkiye Cumhuriyeti temsilcilikleri ile Bakanlık, yurt dışından yapılacak çalışma izni başvuruları ile ilgili işlemleri, elektronik posta yolu ile yürütür. Başvuru sırasında istenilen belgeler ise, yabancıların temsilciliğe başvurduğu tarihten itibaren en geç üç iş günü içerisinde yabancıların işverenince Bakanlığa intikal ettirilir. Bütün belgeler teslim edildikten sonra doksan günlük süre içinde sonuç alınır.

B- VERGİSEL AÇIKLAMA

İRTİBAT BÜROLARINDA VERGİLENDİRME

Mevcut yasal düzenlemelere göre irtibat büroları Türkiye’de ticari faaliyette bulunamamakta, kar elde edip transfer edememekte ve bütün masrafların yurt dışından getirecekleri dövizlerle karşılamak zorunda bulunmaktadır. İrtibat bürosunun iş yeri, buranın işlerini yürütmekle görevli kişileri de daimi temsilci olarak kabul etmek mümkün değildir.

İrtibat bürolarının ticari faaliyette bulunmaması halinde,

- Mükellefiyet tesisine,
- İşe başlama bildiriminde bulunulmasına,
- Kurumlar vergisi beyannamesi verilmesine,
- Vergi Usul Kanunu hükümleri çerçevesinde defter tutulmasına,

gerek bulunmamaktadır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu’nun 23.maddesinin 14 numaralı bendinde; Kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan dar mükellefiyete tabi işverenlerin yanında çalışan hizmet erbabına işverenin Türkiye dışında elde ettiği kazançları üzerinden döviz olarak ödediği ücretlerin vergiden müstesna olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu hükme göre merkezi Tunus’ta bulunan firmanın İstanbul’da bulunan irtibat bürosunun Türkiye’de hiçbir şekilde ticari faaliyette bulunmaması ve hizmet erbabının ücretlerinin yurt dışından gönderilen dövizlerden sağlanması şartıyla Gelir Vergisi’nden istisna edilmesi gerekmektedir. Ayrıca hizmet erbabının Türkiye’de tam mükellef veya dar mükellef (Türk veya yabancı uyruklu) statüsünde olması, istisna uygulanması bakımından bir farklılık yaratmayacaktır.

Öte yandan, hizmet erbabının ücretlerinin yurt dışından gönderilen dövizlerin Merkez Bankası veya diğer bankalarda bozdurularak, bu ödemeye ilişkin dövizlerin Türk parasına çevrildiğini gösteren belgenin bordroya eklenmesi halinde de bu ücretlere istisna uygulanacaktır.

Ancak, herhangi bir şekilde ticari faaliyette bulunduğunun tespiti halinde, Gelir Vergisi Kanunu’nun 23/14. maddesi uyarınca istisna uygulanmayacak dolayısıyla alınmayan vergilerin Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre cezalı olarak tahsil edilmesi söz konusu olacaktır.

Aynı Kanun'un 94.maddesinde, "Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu Kanun maddesinin 5/a alt bendinde de anılan Kanun'un 70.maddesinde yazılı mal ve hakların kiralanması karşılığında yapılan ödemelerden % 20, vergi tevkifatı yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Bu durumda, Türkiye'de açılan irtibat bürosunun Gelir Vergisi Kanunu'nun 94.maddesinde tevkifat yapmak zorunda olduğu belirtilen kurumlardan olması ve kira ödemelerinin elde eden yönünden gayrimenkul sermaye iradı mahiyetinde olması halinde aynı Kanun'un 94-5/a maddesine göre tevkifat yapması ve muhtasar beyanname ile beyan etmesi gerekmektedir.

ŞUBELERDE VERGİLENDİRME

Kurumlar Vergisi Kurumlar Vergisi Yasası'nın 22'nci maddesi uyarınca "dar mükellef kurumların işyeri veya daimi temsilcisi vasıtasıyla elde edilen kazançların tespitinde, aksi belirtilmediği takdirde tam mükellef kurumlar için geçerli olan hükümler uygulanır.

Yasal düzenleme gereği olarak dar mükellefiyete tabi kurumların ticari veya zirai kazançlar dışında kalan kazanç ve iratları hakkında Gelir Vergisi Yasası'nın bu kazanç ve iratların tespitine ilişkin hükümleri uygulanacaktır. Ancak, bu kazanç ve iratların Türkiye'de yapılmakta olan ticari veya zirai faaliyetler kapsamında elde edilmesi halinde, kazanç, kurum kazancının tespitine ilişkin esaslar çerçevesinde hesaplanacaktır.

Dar mükellef kurum kazançları aşağıdaki kazanç ve iratlardan oluşur.

Vergi Usul Yasası hükümlerine göre Türkiye'de işyeri olan veya daimi temsilci bulunduran yabancı kurumlar tarafından bu yerlerde veya temsilciler vasıtasıyla yapılan işlerden elde edilen ticari kazançlar kurumlar vergisine tabidir. Ancak bu şartları taşıyalar dahi dar mükellef kurumların ihraç edilmek üzere Türkiye'de satın aldıkları malları Türkiye'de satmaksızın yabancı ülkelere göndermelerinden doğan kazançlar, Türkiye'de elde edilmiş sayılmamaktadır. Bu bağlamda Türkiye'de satmaktan maksat, alıcı veya satıcının ya da her ikisinin Türkiye'de olması veya satış sözleşmesinin Türkiye'de yapılmasıdır.

- Türkiye'de bulunan zirai işletmelerden elde edilen kazançlar,
- Türkiye'de elde edilen serbest meslek kazançları,
- Taşınır ve taşınmazlar ile hakların Türkiye'de kiralanmasından elde edilen iratlar,
- Türkiye'de elde edilen menkul sermaye iratları,
- Türkiye'de elde edilen diğer kazanç ve iratlar,

Yukarıda sayılmak suretiyle belirtilen kazanç ve iratlardan ticari ve zirai kazançlar dışında kalanların vergilendirilmesinde geçerli olan ilkeler ise aşağıda açıklanmış bulunmaktadır.

Dar mükellef kurumların serbest meslek kazancı elde etmeleri, istihdam ettikleri personelleri aracılığı ile olmaktadır.

Serbest meslek kazançlarının Türkiye'de elde edilmiş sayılması için serbest meslek faaliyetinin Türkiye'de icra edilmesi veya Türkiye'de değerlendirilmesi gerekir.

Türkiye'de değerlendirmeden anlaşılması gereken, ödemenin Türkiye'de yapılması veya ödeme yabancı ülkede yapılmışsa Türkiye'de ödeyenin nam ve hesabına ödeme yapılanın hesaplarına intikal ettirilmesi veya kârından ayrılmasıdır.

Dar mükellef kurumların Türkiye'de elde ettikleri serbest meslek kazançları Kurumlar Vergisi Yasası'nın 30'uncu maddesi uyarınca vergi tevkifatına tabi tutulacaktır. Ancak serbest meslek kazancının dar mükellefin Türkiye'de yapmakta bulunduğu ticari faaliyet kapsamında ise, bu takdirde elde edilen serbest meslek kazancı ticari kazanç içersinde mütalaa edilecektir. Bu nedenle de ticari faaliyet kapsamında gerçekleşen serbest meslek kazancı ödeme aşamasında vergi tevkifatına tabi tutulmayacaktır.

Dar mükellef kurumların Türkiye'de taşınır ve taşınmazlar (gayrimenkul) ile hakların kiralanmasından elde edilen kazançlar eğer söz konusu kurumların ticari kazancı ile bağlantılı değilse bu takdirde bu gelirler (iratlar) gayrimenkul sermaye iradı olarak kabul edilecektir.

Dar mükellef kurumların Türkiye'de menkul sermaye iradı elde edebilmeleri için, yatırımlarını menkul kıymet olarak kabul edilen değerler üzerine yapmaları gerekmektedir.

Türkiye'de işyeri ve daimi temsilcisi bulunmayan dar mükellef bir kurumun menkul sermaye iradı elde etmesi halinde bu kazançların vergilendirilmesinde, yabancı kuruma söz konusu iradı sağlayanlar ile bu tür iratların sağlanmasına aracılık edenler sorumlu olmaktadır.

Diğer kazanç ve iratların Türkiye'de elde edilmiş sayılması için kazanç ve iradı doğuran kıymetin Türkiye'de bulunması, iş veya işlemlerin Türkiye'de yapılması veya Türkiye'de değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kurumlar Vergisi Yasası'nın 30'uncu maddesinin birinci fıkrası uyarınca dar mükellefiyete tabi kurumların;

- Gelir Vergisi Yasası'nda belirtilen ilkeler çerçevesinde birden fazla takvim yılına yaygın inşaat ve onarım işleri ile uğraşan kurumlara bu işleri ile ilgili olarak yapılan hakediş ödemeleri,
- Serbest meslek kazançları,
- Gayrimenkul sermaye iratları,
- Gelir vergisi kesintisine tabidir.

Bu gelirler dışında dar mükellefiyete tabi kurumların elde ettikleri menkul sermaye iratlarının vergilendirilmesinde geçerli olan genel ilke tevkifat yolu ile vergilendirme olup, dar mükelleflere Gelir Vergisi Yasası'nın geçici 67'nci maddesi kapsamında sağlanan gelir ve iratlar sıfır oranında tevkifata tabi tutulmaktadır.

Tunus Türkiye Vergi Anlaşmasında, faiz ve g.maddi hak ödemeleri üzerinden %10, temettü gelirleri üzerinden(%25 den fazla sermaye payı varsa) %12 oranında stopaj hesaplanacaktır.

TÜRKİYE'DE TAM MÜKELLEFİYET TESİSİNDE VERGİLENDİRME

Türk ortaklar tarafından kurulan tam mükellef şirketlerle aynı esaslar çerçevesinde vergilendirme yapılacaktır.

Yukarıda yer verilen konuda ek bilgi gerektiğinde bizimle temasa geçmenizi rica ederiz.

Yararlı olması dileğiyle, saygılarımı sunarım.

Murat KÖSEOĞLU
Serbest Muhasebeci
Mali Müşavir
